

Gipuzkoako
Herritarren Batzarra.
**Landa-eremua
eta Klima.**

GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIAREN ERANTZUNA HERRITARREN BATZARRAREN GOMENDIOEI

2023ko martxoa

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

Herritarren Batzarreko gomendioen erantzuna

Lehenik eta behin, Gipuzkoako Foru Aldundiak eskerrak eman nahi dizkie Herritarren Batzar honetan parte hartu duten hogeita hamabi herritarrei, egindako lanagatik eta egindako ahaleginagatik. Oso prozesu aberasgarria izan da eta lortutako emaitzak oso erabilgarriak izango zaizkigu. Ildo horretan, bertan jasotako gomendioei ahalik eta modurik onenean eta eraginkorrean erantzuten saiatuko gara.

Hori guztia esanda, bederatzi gomendioei ematen zaien erantzuna hobeto ulertzeko, azalpen orokor batzuk emango dira.

Ondorengoak dira azalpen orokorrak:

- Gomendioei ematen zaien erantzuna ikusita, batzuetan uler daiteke dagoeneko egiten ari garenaren jarraipen gisa soilik planteatzen dela. Lehen sektorean eta landa eremuan ekimen asko jada abian dira. Baina gomendio horiek erakusten digute zertan ardatzu ahalegina. Beraz, orain arte egin dena aitortzeaz gain, gomendio horien proposamenek adierazten digute zeri eman behar zaion garrantzi handiagoa, gaur egun gehiago edo gutxiago egiten dena aberasten eta finkatzen laguntzeko.
- Herritarren Batzarren gomendioak argitaratu ondoren, Batzarren prozesuan parte hartu duten aditu batzuek ekarpenak egin dituzte: batzuk, gomendioaren planteamenduan oharren bat egiteko (adibidez, kutsaduraren zergak zerbitzu ekosistemikoen hobari fiskalekin lotzeko gomendioa); beste batzuk, gaian sakontzeko materiala proposatzeko (adibidez, zerbitzu ekosistemikoei lotutako ondorengo esteka <https://youtu.be/4t4Cw5IO2D8>); eta, beste batzuk, gomendioak eta azpi gomendioak erlazionatzeko edo antolatuzeko. Modu batera edo bestera, Aldundiak emandako erantzunetan Herritarren Batzarrek egindako gomendio horiek kontuan hartu dira, eta gomendio bakoitzari emandako erantzunetan jaso dira.
- Bederatzi gomendio hauetan jasotako ekimenak, berariazko dirulaguntza dakartenean, Ogasun eta Finantza departamentuaren eta Ekonomia Sustapen, Turismo eta Landa Ingurunearen departamentuaren arteko lankidetzan gauzatuko dira.
- Bederatzi gomendio horietan gizartea-sentsibilizatzeko eta informazio gehiago zabaltzeko eskaera ugari egiten dira. Komunikazioaren arloan gauzatzen diren ekimen guztiak Gipuzkoako Foru Aldundiak definitutako OREKA BERDEA errelatoaren babesean jorratu beharko dira, eta errelato orokor horrekin lerrokatuta egon beharko dute, komunikazio-elementu guztien arteko sinergiak eta koherentzia eman dadin.

Erantzunen eskema orokorra

	Gomendioaren titulua	Proposamena betetzeko konpromiso-maila	Inplikaturako departamentua	Aurrekontua(k)	Epeak
1	Landa eremuko jabeen konpentsazio ekonomiko bat itzuli zerbitzu ekosistemikoetan dituzten ekarpen kopuruaren arabera eta gizarteari balio hauek zabaldu.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	150.000 € + 1,5 milioi €	2023- 2027
2	Baso gestioa sustatu I+G bitartez eta sektore estrategikoa bihurtuz.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	100.000 € + Departamentuko ohiko Aurrekontuetatik	2024- 2027
3	Lehen sektorea estrategiko bihurtzea, balorazio ekonomikotik ekosistemikora igaroz, tartean diren eragileen parte-hartzearen bidez.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	30.000 € + 2 milioi €	2023- 2027
4	Gizartea haurtzarotik kontzientziaztea/sentsibilizatztea, nekazaritzaren eta klima aldaketaren munduari dagokionez.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	4.000 € + 100.000€ + 20.000 €	2023- 2024
5	Lehen sektorea gaztetzeko neurriak aztertzea.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	30.000 € + Aurrekontu arrunten kontura	2023- 2027
6	KM.0 sustatzea 1. ekoizpen-fasetik.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	30.000 € + 100.000 € urtean	2023 -2025
7	Nekazaritza ekologiko estrategikoa sustatzea, lehiakortasuna, produktibitatea eta merkaturatzea handitzeko erakunde bat sortuz/zabalduz	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	100.000 € + 450.000 €	Gauzatzen ari dira eta jarraipen-konpromisoa dago
8	Tokiko produktua sustatzea, hobari fiskalak egokituz.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea Ogasuna eta Finantzak	100.000 €	2024- 2025
9	Baserrri misto profesionala sustatzea.	●	Ekonomia Sustapena, Turismo eta Landa Ingurunea	1,8 milioi € urteroko deialdian.	2023- 2028

- Onartzen da (aldaketarik gabe)
- Aldaketa txikiekin onartzen da
- Ez da onartzen

1. Landa eremuko jabeen konpentsazio ekonomiko bat itzuli zerbitzu ekosistemikoetan dituzten ekarpen kopuruaren arabera eta gizarteari balio hauek zabaldu.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

1.1. Ekosistemen zerbitzuak neurtzea.

1.2. Aldundiaren zerga ordainketarako sistema bat ezartzea, enpresek eta partikularrek sortutako kutsaduraren arabera (edo dauden kontsolidazioa: CO₂-aren gaineko zerga, sigauak, etab.), eta zerga horien bidez lortutako bilketa banatzea, erakunde horiek kalkulatuak dituzten ekarpen ekonomikoak kontuan hartuta, landa jabeentzako konpentsazio sistema baten bidez.

1.3. Zerbitzu ekosistemikoen onurak gizarteari helaraztea, sentsibilizazio maila handiagoa lortzeko.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Zerbitzu ekosistemikoen kontzeptuak indarra hartu du azken urteotan, eta Aldundiak ondo ikusten du gai horri buruzko azterketa bat egitea, herrialde aurreratuen esperientziak ezagututa. Era berean, beharrezkotzat jotzen da gizartea arlo horretan gehiago sentsibilizatzea, eta, beraz, gizarte osoa inplikatzeko zerbitzu ekosistemikoak sortzen dituzten eragileei laguntzeko neurriak ezartzen.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

1.1. Landa Ingurunearen Arloko zuzendaritzek konpromisoa hartzen dute aztertzeko zer urrats egiten ari diren herrialde aurreratuak Zerbitzu Ekosistemikoen inguruan azterketa bat egiteko eta hurrengo bi urteetan aplikatzeko proposamen bat egiteko. Lan hori unibertsitate munduarekin eta ikerketa zentroekin batera egingo litzateke. Lan horren emaitza Gipuzkoan sortzen diren zerbitzu ekosistemikoak zenbatuz egingo litzateke. Lan honetarako 150.000 euroko aurrekontua kalkulatu da.

1.2. Era berean, Landa Ingurunearen Arloko Zuzendaritzek lankidetzaren dinamika bati ekingo diote Ogasun eta Finantza departamentuarekin, zerbitzu ekosistemikoei dagokionez hoberi fiskalak (edo kenkari fiskalak) sortzeko aukera aztertzeko eta, bideragarria balitz, 2026. urtean abian jarri ahal izateko. Hoberi fiskalak ezartzeak ahalegin gehigarria ekarriko lioke Aldundiari, eta, kasu honetan, Errenta Aitorpenean eta Sozietateen gaineko Zergan kenketa eginez kobratzeari utziko lioke. Lehenengo zenbatespena 1,5 milioi eurokoa izango litzateke.

1.3. Zerbitzu ekosistemikoen sentsibilizazioa eta gizarte inplikazioa areagotzeko, gaia Aldundiaren Komunikazio Planean sartuko da, OREKA BERDEA izeneko errelatoekin eta komunikazio ekintzekin lotuz.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

1.1. 2023an bertan hasiko litzateke azterketa, eta 2026an hoberi fiskalak ezarriko lirateke, 2027an aplikatuko liratekeenak 2026ko errenta aitorpenean eta zerga sozietateetan.

1.2. 2026.

1.3. 2023-2027

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

1.1. Landa Ingurunearen Zuzendaritzak ikerketa lanerako aurrekontu bat izango du. 150.000 euro.

1.2. Zerga onuren kasuan, Ogasun eta Finantza departamentuak kenkari gisa ezarriko du pertsona bakoitzaren errenta aitorpenean. Kostua, guztira, 1,5 milioi euro.

1.3. Komunikazio ekintzak. Aldundiaren ohiko aurrekontuekin gauzatuko da.

2. Baso kudeaketa sustatu I+G bitartez eta sektore estrategikoa bihurtuz.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

2.1. Adibidez, proposatzen dugu Aldundiak I+G bideratzea lurzati publikoen % 5 mintegi esperimental gisa, Gipuzkoako geografia osoan zehar banatuta, lekuaren ezaugarrietara hoberien egokitzen diren espezieak lortzeko, klima aldaketaren mehatxuekiko erresistenteenak direnak, errentagarritasun ekonomiko handiena dutenak, bai eta beharrezkoak diren zerbitzu ekosistemikoetarako ere. Badakigu entseguak hasi direla (Itziar, Ereñozu), baina ez da ez jarraipenik ez dibulgaziorik egin. Austriakoa bezalako ereduak kontuan hartzea egokia litzateke. Aldundiak epe luzearako konpromisoa eskatzen du (4,0 urte inguru).

2.2. Sektore estrategikoa bihurtzea.

2.3. Eta egiten ari dena eta emaitzak gizartearekin partekatzea (baso jabeak eta herritarrek, oro har).

2.4. Zerbitzu ekosistemikoei ekartzen dituzten onura ekonomikoei eragina izan beharko lukete jabeengan.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Aldundia ados dago gomendio honetan basoari ematen zaion izaera estrategikoarekin. Basoak ezinbesteko tresna dira klima aldaketari aurre egiteko, ekonomia zirkularraren, aisialdi lekuaren eta abarren sortzaileak dira, hau da, ekonomia, gizarte eta ingurumen funtzioak betetzen dituzte, eta, beraz, estrategikoa dira. Eta estrategikoa direnez, horiek mantentzeko eta indartzeko ekimenak behar dira.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

2.1. Euskal Autonomia Erkidegoan, NEIKER izeneko ikerketa zentro bat dago, eta, besteak beste, basogintza sektoreari heldzen dio. Aldundiak, NEIKER zentroarekin eta Mendi eta Baso Ingeniaritzako Unibertsitateekin batera, ikerketa aplikatuko plan bat diseinatzeko konpromisoa hartu du, horretarako beharrezkoak diren lursailak Aldundiaren esku jarri eta partikularren lursailak erabiltzeko hitzarmenak ezarri.

2.2. Sektore estrategikoa izaera emateko ahaleginari dagokionez, Aldundiak konpromisoa hartzen du aitorpen hori eremu sozial eta publiko administratiboetara helarazteko, adierazpen publiko baten bidez kasu bakoitzean azpimarratzeko eta onartzeko. Era berean, Mendiei buruzko Foru Araua berrikustea planteatzen da, izaera estrategikoa hori indartuko lukeena erronka berriei aurre egiteko: zerbitzu ekosistemikoak integratzea, klima aldaketa saihesteko egiten duten ekarpena aitortzea eta basoak uztea saihesteko neurri zehatzak.

Basoari aitortutako zerbitzu ekosistemikoei dagozkien konpentsazio ekonomikoak aitortzeko, aztertzeko eta ordaintzeko konpromisoa. "1. Landa-inguruneko jabeen konpentsazio ekonomiko bat itzultzea, zerbitzu ekosistemikoei egiten dieten ekarpenaren arabera, eta balio horiek gizarteari zabaltzea" 1. gomendioan jasotzen da.

2.3. Baso jabeen begira, Departamentuak emaitzak partekatuko ditu, sektoreko ordezkariekin bilerak eta partaidetza dinamikak eginez. Eta gizarte osoari dagokionez, Departamentuaren komunikazio planen eta baliabideen bidez egingo da.

2.4. Zerbitzu ekosistemikoei sortzen dituzten onurak, jabeen ekonomikoko konpentsatzea da gomendio honen eskarietako bat. Aldundiaren ikuspuntutik, Aldundiak sortutako BSTK fundazioa tresna egokia da helburu hori betetzeko. Fundazio honen helburua honako hauek kuantifikatzea da: basoak ekonomia zirkularraren duen balioa, basoak CO₂ hustubide gisa duen eginkizuna eta biodibertsitatearen eta beste zerbitzu ekosistemiko batzuen balioa, eta gizarte osoaren zerbitzura jartzea.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

2024an hasiko litzateke. Plana diseinatzeko epea: bi urte

2.1. 2024-2025

2.2. 2023-2027

2.3. 2023-2027

2.4. 2024-2027

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

2.1. 100.000 euro.

2.2. Departamentuko ohiko aurrekontuetatik.

2.3. Departamentuko ohiko aurrekontuetatik.

2.4. BSTK fundazioaren aurrekontuaren bidez aurre egingo zaio.

3. Lehen sektorea estrategiko bihurtzea, balorazio ekonomikotik ekosistemikora igaroz, tartean diren eragileen partehartzearen bidez.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

3.1 Lehen sektoreak plangintza politikoa gaur egun duen pisua handitzea.

3.2. Batzorde berri bat sortzea (“Ganbara”), sektorean inplikaturako kideekin. Batzordeak jarraipena egin beharko du funtzionamendu egokia bermatzeko, eta proposaturako neurrien funtzionamendua eta eraginkortasuna neurtu beharko ditu. Legegintzaldiek ez dute Batzordearen jardura mugatu behar. · LGEek (Landa Garapeneko Elkartek) eta Batzordeak elkarrekin lan egin behar dute sektorea sustatzeko. ·

Baserri mistoak aipaturako Ganbaran sartu beharko lirateke, sektorearen zati garrantzitsu bat direlako eta hitza eman beharko litzaiekeelako. · Aplikatzen diren politikak goitik behera aldatzea, behetik gorako eredu batera, hau da, lehenik eta behin helburuak sektorean lan egiten duen jendearekin definitzea eta gero horiek gauzatzeko legeak egitea.

3.3 Sektoreko baliabide ekonomikoak eta teknikoak handitzea. Lehen sektoreari, bere garaian industriari eman zitzaion garrantzi ematea: ekonomikoki, legeria egokituz...

3.4 Nekazaritza jarduerarako aberatsak/erakargarriak diren lurzorua babestea. Aukerak:

- Alokairuan jartzea.
- Zerbitzu ekosistemikoen ezaugarriak eta konpentsazioak mantentzea.
- Aldundiak lursailak lagatzea udalei, ustiatzeko.

3.5. Balio aldatetaz ari garenean, etekin ekonomikoaz (BPG) ez ezik, ekosistemaz ere ari gara: CO2 xurgatzeko ahalmenaz, etab.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Aldundiak uste du beharrezkoa dela lehen sektoreari izaera estrategikoa ematea eta egiten dituen ekarpen guztiak kontuan hartzea, lehen sektoreak egiten duen ekarpen ekonomikotik haratago (zerbitzu ekosistemikoak: ingurumen ekarpena, lurralde oreka, kultura ekarpena...).

Gure ustez, gomendio honetan jasotzen diren ekimenetako batzuk dagoeneko abian daude, eta hurrengo puntuetan zehaztuko ditugu. Hala ere, gomendio horren ekarpenek lagundu egiten digute azentua non jarri definitzen eta egiten ari dena aberasten.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

3.1. Lehen sektoreak politika publikoan duen zeregina indartzeko eta gizarteratzeko konpromisoa hartzen da.

3.2. Proposatzen da Batzorde bat eratzea, “Ganbara” izenekoa, sektorean inplikaturako kideek osatua. Horren aurrean, esan behar da 2016. urteaz geroztik parte hartzeko batzorde bat dagoela, sektoreko 20-25 eragilek osatua, “Pagoetako Mahaia” deritzona, eta Aldundiko Partaidetza Zuzendaritzaren metodologiak eta dinamizazioak zuzentzen duena. Landa garapeneko elkartek ere ordezkatuta daude. Horrela, gomendio honetan aipatzen den behetik gorako politika egiteko eredu aplikatu nahi da. Esan behar da, “Pagoetako Mahaia”z gain, aholku batzorde ofizialak daudela (Ehiza Batzordea, Arrantza Batzordea, Biodibertsitate Batzordea, Landa Garapeneko Batzordea, etab.). Batzorde horiek urtean behin bildu ohi dira, eta nahiko mugatuak dira eraginkortasunean. Beraz, gomendio horri jarraiki, eta Gobernantza Berriaren dinamiketara bideratzeko helburuarekin, Aholku Kontseiluen eta Pagoetako Mahaiaren arteko topaketaren alde lan egiteko konpromisoa hartzen dugu, eginkizun horren zailtasun juridikoak gaindituz, sektorearen eta gizarte eragileen eta administrazioaren arteko lankidetzak dinamizatu eta eraginkorago eginez.

3.3. Gomendio hauetan jasotako ekintzekiko konpromisoa baliabide teknikoak eta ekonomikoak areagotzeko modu bat da.

3.4. Nekazaritza jarduerarako lurzoru aberatsak babesteari dagokionez, Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialaren arabera, Gipuzkoan 1.600 Ha inguru daude Nekazaritzako Balio Estrategiko Handiko lurzoru deklaratuak. Foru Aldundiko Nekazaritza eta Lurralde Oreken Zuzendaritza lur horien babesa defendatzen ari da, beste erabilerririk eman ez dakien, eta kontrako txostenak egiten ditu beste jardura batzuen aurrean. Aldundiak nekazaritza lurren defentsan lan egiten jarraitzeko eta haien jarrera indartzeko konpromisoa hartzen du. Era berean, Etorlurren Lur Lur Bankua eta Aldundiaren Lurralde Funtsekin bultzatzeko konpromisoa hartzen du, eskualdeetako Landa Garapeneko Elkarrekin lankidetzak estutuz eta aplikazio informatiko bateratua abian jarritz.

3.5. Lehen sektorea onura ekonomikotik haratago baloratzearen garrantzia indartzeko, beharrezkoa da lehen sektoreko eragileek eta lehen sektoreari lotutako zuzendaritzek Aldundian duten presentzia indartzea sektore eremutik haratagoko foro eta dinamiketan. Horregatik, lehen sektorea Etorbizuna Eraikiz, Herritarren Batzarra eta antzeko dinamiketan sartzen ari da. Ahalegin horrekin jarraitu behar da.

Lehen sektoreak politika publikoetan duen garrantzia areagotzeko, ezinbestekoa da komunikazioa eta presentzia zabaltzea. Eta ikusgarritasuna ematea ere garrantzitsua da. Ildo horretan, Gipuzkoan Oreka Berderako Erreferentzia Zentro bat bultzatzeko konpromisoa hartu da, nekazaritza eta ingurumena txanpon beraren bi aldeak izan daitezkeen lortzeko. Erreferentzia zentro horrek, Gipuzkoan, lehen sektorearen eta ingurumenaren arteko elkargune izan nahi du. Era berean, landa munduaren, herri txikien eta hiriguneetako biztanleen arteko topagune bihurtu nahi da. Ingurumen hezkuntza landa hezkuntzarekin eta baserriaren lanarekin konbinatuta, Gipuzkoako Parketxe Sarea bere lan pedagogikoa indartzeko espazio bihurtuko litzateke. Era berean, lehen sektorearen sustapenean Gipuzkoan sakabanatuta dauden erakunde eta eragile ugariarentzako topagune bihurtuko litzateke. Horrela, erreferentzia zentro horrek lehen sektorearen aldeko sinergiak sortuko lituzke, ingurumen erakundeekin zubiak sortuko lituzke ingurumenaren eta klima aldatetaren alde lan egiteko, eta erreferentzia puntu garrantzitsuak izango litzateke Gipuzkoako gizarteratzat. Erreferentzia zentro honetako lehen sektoreko zerbitzu ekosistemikoak ezagutarazteko eta balioesteko balioko luke.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

3.1. 2023-2027

3.2. 2024

3.3. 2023-2027

3.4. 2024

3.5. 2026

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

3.1. Ez du aurrekonturik behar.

3.2. Ez du aurrekonturik behar.

3.3. Ez du aurrekonturik behar.

3.4. 30.000 euro.

3.5. 2 M euro

4. Gizartea haurtzarotik kontzientziatzea/sentsibilizatzea, nekazaritzaren eta klima aldaketaren munduari dagokionez.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

Proposamen honekin, beste helburu batzuen artean, kultura aldaketa, balio aldaketa, sektorearen balioa nabarmentzea eta Iparraldeko ereduaren erreferentziatza hartzea lortu nahi dugu.

Horretarako, alde batetik, beharrezkotzat jotzen dugu Foru Aldundiak hezkuntza sistemaren eta beste atal batzuen hezkuntza plan espezifikoa bat bultzatzea, hala nola:

4.1 Lehen sektoreko bizitzari eta lanbideari balioa emateko kanpainak/ekimenak.

4.2 Irakasleentzako berariazko prestakuntza (adibidez, Berritzegunea).

4.3 Gurasoek eta, oro har, hezitzaileek lehen sektoreari buruzko prestakuntza jasotzea, udalek bultzatuta (adibidez, tailerrak, hitzaldiak, antzezkiak).

4.4 Etxean, eskola jantokietan, enpresa jantokietan eta abarretan kalitatezko elikadura sustatzea (ultraprozesatuak arbuiauz), KM.0 bultzatuz.

4.5 Kultura zentroen eta ikastolen edo ikastetxeen arteko lankidetzak, irteerak, tailerrak eta abar antolatuz.

4.6 Ikastolatan edo ikastetxeetan proiektuak eta hitzaldiak sustatzea, ondoren gaiari helduz (HHTik DBHra).

4.7. Bestalde, informazioa zabaltzeko hedabide eraginkorrak sortzea eta/edo erabiltzea sustatzea (telebista, sare sozialak, iragarkiak, aplikazioak, hala badagokio).

4.8. Adibidez, Foru Aldundiek EITB edo beste komunikabide batzuk diruz laguntzea, lehen sektoreari buruzko serieak eta publizitatea bultzatzeko, jendea informatu eta erakartzeko helburuarekin (Sustraiak bezala, Goazen programaren erakargarritasuna lortzeko).

4.9. Gainera, sukaldetan erreferente erakargarriak sortzea, hala nola Karlos Argiñano.

4.10. Hirugarrenik, landa turismoek landa mundua erakusteko eta irakasteko duten konpromisoa, Foru Aldundiak jarraipen sakona eginez.

Azkenik, uste dugu garrantzitsua dela ondo kudeatutako nekazaritzaren eta basogintzaren beharra gizartean txertatzea, klima aldaketari aurre egiteko.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Aldundia guztiz ados dago gomendioan aipatzen denarekin: uste dugu garrantzitsua dela ondo kudeatutako nekazaritzaren eta basogintzaren beharra gizartean txertatzea, klima aldaketari aurre egiteko.

Beraz, helburu horretara bideratutako ahalegin guztiak ongi etorriak izango dira. Hala ere, helburu horren alde lan egin behar duten erakundeak desberdinak dira, bakoitza bere eskumenen esparruan: Udala, Aldundia eta Eusko Jaurlaritza.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

4.2, 4.3, 4.5 eta 4.6 neurriak: Hezkuntza Plan espezifikoa bat sortzeko dagokionez, argitu behar da hezkuntza eskumenak Eusko Jaurlaritzarenak direla, eta, beraz, atal hori aztertzea eta kasu horretan plan bat diseinatzea berari dagokiola. Aldundiak hitz ematen du gomendio hori Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza Sailari helaraziko diola, Hezkuntza Sailera bidera dezan.

4.1, 4.4, 4.7, 4.8, 4.9 eta 4.10 neurriak: Hedabide eraginkorrak sortzea edo erabiltzea sustatzeko konpromisoa hartzen dugu:

- Foru banaketako Gure Lurra aldizkaria zabaltzea, sektoreko eragileez gain, Gipuzkoako gizarteko beste erakunde, eragile eta pertsona batzuei. Espazio eta pertsona berriak identifikatzea eta 2.000 puntu berri lortzea, 2.000 ale berrirekin.
- Gure Lurra jardunaldia osatzea urtero, Kurtsalen, astebeteko ekitaldiekin, landa eta klima aldaketaren aurkako borrokari buruz sentsibilizatzeke.
- Gipuzkoako Parketxe Sarearen bidez, ikastetxeentzako sentsibilizazio material bat sortuko da, eta Gipuzkoako ikastetxe guztiei baserriak bisitatzeke aukera emango zaie.
- ETXEKOAK izeneko Gabonetako kanpainari eustea eta hura finkatzea. ETXEKOAK kanpaina duela hiru urte jarri zuen abian Gipuzkoako Foru Aldundiak, eta haren helburua da kontsumitzaileek bertako elikagaien berri izan dezaten sustatzea, batez ere Gabonetako jaien inguruan eta Eguberrietako tokiko produktuen kontsumoaren inguruan. Sentsibilizazio kanpaina telebistaren, irratia, egunkarien eta gainerako komunikabideen bidez egiten da, eta landa ekoizleak berak bihurtzen dira kanpainaren protagonista.
- EITBren SUSTRAIA programan dagoen konpromisoarekin jarraitzea. Aldi berean, programa hau edo programaren atal bat haurrentzat eta gazteentzat erakargarriagoa izateko aukerak aztertzea.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

4.2, 4.3, 4.5 eta 4.6 neurriak: 2023.

4.1, 4.4, 4.7, 4.8, 4.9 eta 4.10 neurriak: Gure Lurra aldizkariaren kasuan, 2023an toki berriak identifikatuko dira eta 2.000 ale gehigarri 2024ko urtarrilean banatuko dira.

Gure Lurraren astea 2024an ezarriko genuke.

Gipuzkoako Parketxe Sarearen bidezko materiala 2023-2024 ikasturtean sortuko litzateke, eta aurreikusten da hurrengo 4 urteetan % 20 igotzea egun antolatzen diren baserrietarako bisitak.

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

4.2, 4.3, 4.5 eta 4.6 neurriak: ez dute aurrekonturik. Ez dakarte kostu ekonomikorik Aldundiarentzat.

4.1, 4.4, 4.7, 4.8, 4.9 eta 4.10 neurriak: Gure Lurra aldizkariaren 2.000 ale zabaltzea eta banatzea: 4.000 euro.

Gure Lurraren astea antolatzea: egungo aurrekontua 100.000 eurotan handitzea.

Material pedagogikoa eta baserrietako bisitak: 20.000 euro.

5. Lehen sektorea gaztetzeko neurriak aztertzea.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

5.1. Baserritarra izaten laguntzea.

5.2. Landa lurzorua birkalifikatzea, lurzoru urbanizagarriaren eta landa lurzoruaren arteko balioa konpentsatzeko. Horrela, landa lurzorua erakargarriagoa egiten dugu gazteentzat, eta balio handiagoa ematen diogu lehen sektoreari.

5.3. Azpiegiturak mantentzea, garraio publikoa landa eremuetara eta baserrietara eramatea, irisgarriagoak izan daitezen.

5.4. Baserrietako gazteak proiektu komunitararako elkartzera animatzea (adibidez, ustiatagia partekatzea, elkarri laguntzea).

5.5. Publizitatea egiteko plataforma digitalak erabiltzea:

Aldundiaren publizitate kanpainak egungo komunikabideetan (Instagram, TikTok, Youtube, LinkedIn), informazioa hurbiltzeko.

Aldundiak landa ingurunean jarduten duten youtubers/ influencer -ei laguntzea.

Landa eremuko bizitza erakutsiko duten serieak/bideoak egitera animatzea, adibidez, Netflix plataformetan.

5.6. Onura fiskala emantzipatuta dauden eta baserrietara joaten diren gazteentzat.

5.7. Heztea:

5.7a. Landa ingurunea gazteei erakustea hezkuntza araututik abiatuta (teoria eta praktika).

5.7b. Landa ingurunean Erasmus ereduko hezkuntza intentsiboa ezartzea (Otsagabian egiten den bezala).

5.7c. Prestakuntza hori badagoela azpimarratzea.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Lehen sektorearen belaunaldi aldaketa da Aldundiaren kezka nagusienetako bat, eta horri aurre egiteko neurri espezifikoak daude. Hala ere, ahalegin guztiak beharrezkoak dira arazo konplexu horri aurre egiteko.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETTIZEN DA ALDUNDIA?

5.1. Baserritarra izaten laguntzea ekimen askoren ondorioa da. Ekimen horietako batzuk bederatzi gomendio hauetan jasota daude. Beraz, espero da Aldundiak eta gomendio hauetan jasotzen diren beste erakunde batzuek lehendik dauden neurriak abian jartzeak, baserritarra izatera iristea erraztuko duela.

5.2. Gazte berrien zailtasunetako bat lurrik eza da. Gipuzkoan, lurzoru eskasia eta eskuratzeko zailtasuna izugarria da, are gehiago lur emankorraz ari bagara. Lurzoruaren eskaintza errazteko tresnetako bat Lurzoruaren Foru Funtsa da. Tresna horrekin batera, Etorlur enpresa publikoa lurra bilatzen eta nekazarien eskura jartzen ere saiatzen ari da. Ahalegin hori areagotzeko, aplikazio informatiko eraginkor bat diseinatze-ko konpromisoa hartu da, lurzoruaren eskaria eta lurzoruaren eskaintza uztartu ahal izateko. Gainera, aplikazio horren bidez lurzoru bilatzeko egungo lan sarea zabaltzeko konpromisoa hartzen da, Landa Garapeneko Elkartek integratuz.

5.3. Jardueraren errentagarritasunak baldintzatzen du gazteak sektoreara erakartzea. Baina, horrekin batera, ezinbestekoa da lan eta bizi baldintza erosoak izatea. Horregatik, ezinbestekoa da azpiegitura eta zerbitzu egokiak izatea landa eremuetan eta baserrietan. Alde horretatik, landa bideak, ur hornidura, garraio zerbitzua eta abar behar dira. Horrek guztiak zuntz optikoa ezinbesteko bihurtzen du. Aldundiak, azken urteotan, 2.500 biztanletik beherako herrietako etxebizitza eta baserriei zuntz optikoa emateko dirulaguntzak eman ditu, eta udalerritxiki horietan, ia gehienak osatu dira. Orain zuntz optikoa eraman behar da herri handietako baserrietara. Erantzukizun hori Espainiako Gobernuak hartu du bere gain. Aldundiak konpromisoa hartzen du Espainiako Gobernuarekin lankidetzan bultzatzeko hedapen eraginkorra izateko herri handienetan.

5.4. Gazteek elkarrekin lan egitea oso garrantzitsua da, errentagarritasunarekin ez ezik, lan eta bizi kalitatean ere. Lan partekatuen kultura hori indartzeko eta bultzatzeko, Aldundiak GAZTENEK BERRI programa berrian ikuspegi hori indartzeko konpromisoa hartu du. Gaztenek Berri programa berri bat da, hiru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak abian jarri dutena. MU Unibertsitateko Lein graduarekin jarri da abian, proiektu aitzindari batean, eta, hurrengo ikasturteari begira, Aldundiak lan komunaren ikuspegia adosteko eta barneratzeko konpromisoa hartu du.

Bai lurra erakartzeko lana egiteko, bai gazteak sektorean sartzen laguntzeko, TREBATU izeneko programa bat dute eremu bisualean. Aldundiak, Landa Garapeneko Elkarteekin batera, programa hori aztertu eta ezartzeko konpromisoa hartu du.

5.5. Sektorea gizarteratzeko komunikazio ekintzei dagokienez, 4. gomendioan jasotako ekimenek ere balio dute gomendio honetarako.

5.6. Aldundiko Landa Ingurune Zuzendaritzek eta Ogasun eta Finantza Departamentuak konpromisoa hartzen dute Gaztenek eta Gaztenek Berri programetan sartuta dauden gazteentzako zerga onuren ezarpena aztertzeke.

5.7. Hezkuntzarekin lotutako ekimenak, 4. gomendioan adierazitakoaren babesean, Eusko Jaurlaritzari dagozkio. Aldundiak Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza Sailari helaraziko dizkio bertan jasotako ekimen proposamenak.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

5.1. 2023-2027.

5.2. 2023 (3.4 azpiegomendioan aurreikusia).

5.3. Espainiako Gobernuarekin lankidetzan aritzea 2023ko Zuntz Optikoaren hedapenean: lankidetzan hitzarmen bat sinatzeko kudeaketak egiten ari gara.

5.4. Gaztenek Berriren elkar lanerako metodologia: 2023-2024 deialdian. Trebatu programa: Jada aztertzen ari gara.

5.5. (4. gomendioan jasotzen diren ekimenak eta egutegia).

5.6. Gazteentzako zerga onurak ezartzeari buruzko azterketa: Azterketa datak: 6-7 hilabete.

5.7. 2023.

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

5.1. Ekimen askoren batura. Hemen ez da aurrekonturik jasotzen.

5.2. 30.000 euro (3.4 azpiegomendioan aurreikusia).

5.3. Oraingoz ezin da zehaztu.

5.4. GAZTENEK BERRI: Aurrekontu arrunten kontura finantzatu da.

Trebatu programa: Azterketa eta kuantifikazioa barne baliabideekin egingo da. Programa abian jartzearen kostua ezin da kuantifikatu, azterlanaren ondorioetako bat izango da.

5.5. (4. gomendioan jasotako ekimenak eta aurrekontuak).

5.6. Ez du aurrekonturik.

5.7. Ez dakar aurrekonturik Aldundiarentzat.

6. KM.0 sustatzea 1. ekoizpen-fasetik.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

6.1. Produktuen trazabilitatearen jarraipena, etiketatzearen bidez.

6.2 Publizitate kanpainak, tokiko merkatuak, produktuen kalitatearen aintzatespena eta abar bultzatzea, tokiko kontsumoa eta produkzioa sustatzeko.

6.3 Tokiko produktua eskuragarriago egiten duten laguntza eta/edo pizgarri fiskalak.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Aldundia bat dator KM.0 produktuak sustatzeko planteamenduarekin. Aldundiak berak bultzatutako elikadura jasagarriaren inguruko MISIOAK ezartzen du Gipuzkoak 2040an elikadura sistema jasagarri, osasungarri, irisgarri eta lehiakorra izango duela, tokiko ekoizpen gaitasuna maximizatuko duena eta kontsumo arduratsua sustatuko duena, lurraldearen kultura eta nortasuna proiektatuz. KM.0 produktuen sustapena erabat lerrokatuta dago MISIO honekin.

Beste gomendio batzuetan bezala, komeni da jakitea zer eskumen banaketa dagoen erakundeen artean: Aldundiaren eskumen nagusia ekoizpena da, eta eraldatzearen eta merkaturatzearen erantzukizun nagusia Eusko Jaurlaritzari dagokio.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

Aldundiak, MISIOAn adierazten den bezala, tokiko ekoizpen ahalmena maximizatzeko neurriak areagotzeko konpromisoa hartzen du. Neurri horiek oso zabalak eta askotarikoak dira, eta beste gomendio batzuetan jasotako neurri asko hori lortzera bideratuta daude: gazteak sektorean sartzera, nekazaritza lurra eskuratzea, baserritarren bizi eta lan baldintzak hobetzeko azpiegiturak eta zerbitzuak hobetzea, etab.

Baina ekoizitako produktuak KM.0 bihurtzeko, bertan kontsumitu behar dira. Horretarako, kate laburrak sustatu behar dira, tokiko kontsumitzaileei eskaini, zuzeneko salmenta areagotu, etab. Eta eginkizun horiek Eusko Jaurlaritzaren eskumen eskusiboa dira.

Hala ere, Aldundiak bost konpromiso hartu ditu:

1. Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza Sailari gomendio honetan jasotakoa helaraztea, lan egiten duen Elikadura Katearen Legearen esparruan, Gipuzkoako gizartearen kezka eta eskaera hori kontuan har dezan.
2. Aldundia Gipuzkoako udalekin egiten ari den Gipuzkoako Azoken Sarea hobetzeko eta indartzeko dinamikak areagotzea.
3. Tokiko elikagaiak eskaintzea cateringean eta Aldundiak antolatutako beste ekitaldi batzuetan.
4. KM.0 produktuak sustatzeko neurriak ezartzea aterpetxeetan, adinekoen egoitzetan eta foru titulartasuneko gainerako jantoki kolektiboetan, naturaltasunaren aldeko diskriminazio positiboa eginez deialdian. Jantoki publikoetako elikaduraz gain, eraikin publikoetan egurraren erabilera sustatuko da.
5. KM.0 produktuak sustatzeko egungo komunikazio kanpainak indartzea eta areagotzea: sagardo denboraldiko kanpaina, Gabonetako ETXEKOAK kanpaina, etab.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

Proposamena Eusko Jaurlaritzari: hurrengo sei hilabeteetan

Gipuzkoako azoka sarea: hasi da, eta datozen bi urteetan egituratuko dela aurreikusi da.

KM.0 produktuak sustatzea Aldundiaren ekitaldian: hemendik aurrera.

KM.0 sustatzea Aldundiaren jantoki kolektiboetan: hemendik aurrera, lizitazio berriei begira.

KM.0 produktuen komunikazioa sustatzea, hemendik aurrera

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

Gipuzkoako azoka sarea. Ikerketa, antolaketa 30.000 euro.

KM.0 produktuen sustapena Aldundiaren ekitaldian: oraingoz ezin da aurrekonturik zehaztu.

KM.0 sustatzea Aldundiaren jantoki kolektiboetan: oraingoz ezin da aurrekontua zehaztu.

KM.0 produktuen komunikazioa sustatzea: 100.000 euro/urtero.

7. Nekazaritza ekologiko estrategikoa sustatzea, lehiakortasuna, produktibitatea eta merkaturatzea handitzeko erakunde bat sortuz/zabalduz.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

7.1. Kudeaketarako, ekoizpenerako, merkaturatzerako, lehiakortasunerako, ikusgarritasunerako, irisgarritasunerako eta abarretarako erakunde bat sortzea edo zabaltzea gomendatzen da (agian administrazioak lagunduta). Erakunde hori arduratuko da beharrak jasotzeaz eta sektoreko solaskidea izateaz.

7.2. Hauek dira, besteak beste, egin beharreko zereginak:

- Herritarrei baserriko produktu ekologikoak eskuratzeko aukera emango dien aplikazio bat sortzea, soberakinak edo merkatuetan, ekitaldietan edo lekuetan saltzen ez direnak aprobetxatzeko.
- Ekonomia zirkularra sustatzea ekoizle ekologikoen artean, produktu ekologikoen soberakinak % 100ean aprobetxatzeko ekologikoki egindako beste produktu batzuetarako.
- Nekazaritza ekologikoan interesa duten edo inplikaturak dauden pertsonen edo ekintzaileen tutoretza.
- Kudeaketa babestea, produkzio kostuak minimizatuz, merkaturatze prezio lehiakor batean sar daitezela.
- Publizitate estrategiak sortzea, hala nola sare sozialak erabiltzea, marketin digitala, ekitaldien eta azoka txikien maiztasuna handitzea, postontziak eta kartelak jartzea, etab.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Nekazaritza ekologikoaren sustapena Aldundiaren helburuetan dago, ez bakarrik Europako Nekazaritza Politika Bateratuaren mandatuetako bat delako, baita egungo gizartean haratago doan eskaria delako ere.

Gomendio horretan kontuan hartu behar da, lehenago ere esan den bezala, administrazioen arteko eskumen banaketa. Kontuan izan behar da, orokorrean eta zehaztasun gutxiarekin esan arren, ekoizpenerako eskumenak Foru Aldundiei dagozkiela, eta produktuak eraldatzeko eta merkaturatzeko eskumenak (besteak beste, kalitate ziurtagirien erantzukizuna), berriz, Eusko Jaurlaritzari.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

7.1. Gomendio honetan planteatzen den ekimenetako bat da erakunde edo entitate bat sortzea kudeaketarako, ekoizpenerako, merkaturatzerako, komunikaziorako, publizitaterako eta abarretarako. Ildo horretan, Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilu bat dago, EKOLURRA izenekoa. Kontseilu horren eginkizun nagusiak dira ekoizpen ekologikoko sistemen ezagutza eta aplikazioa zabaltzea, Euskadiko produktu ekologikoen kontsumoa eta hedapena azpimarratuz, eta nekazaritza eta elikagaigintza ekoizpen ekologikoa kontrolatzea eta ziurtatzea, Europar Batasuneko araudian ezarritako ekoizpen, elaborazio, inportazio eta merkaturatze arauak betez. Ekolurraren funtzio zehatzak aztertzen badira, honako hauek azaltzen dira, besteak beste: nekazaritzako elikagai ekologikoak kontrolatzea eta egiaztatzea, ekoizpen ekologikoko sistemen eta ekoizpen ekologikoaren bidez lortutako produktuen ezagutza eta aplikazioa jakinaraztea, eta nekazaritzako eta elikagaigintzako produktu ekologikoen kontsumoa eta hedapena sustatzea. Beraz, enkargu honetan sortzea proposatzen den erakundeari esleitzen zaizkion funtzioetako asko Ekolurraren funtzioak dira jada.

Eta Aldundiaren ekoizpen eskumenaren ikuspegitik, ekoizpen ekologikoa sustatzeko, Gipuzkoaren kasuan BIOLUR izeneko elkarte bat dago, eta Aldundiak urtero dirulaguntza bat ematen dio sustapen lan horretarako.

Horretaz guztiaz gain, Aldundiak urtero argitaratzen du produktu ekologikoa ekoizten duten baserriarrentzako laguntzen deialdia, eta kopuru hori nabarmen handitu da azken urteotan.

7.2. Puntu honetan, Ekolurra neurri handi batean Aldundiaren eta Eusko Jaurlaritzaren laguntzarekin gauzatzen ari den ekintza zehatzak jasotzen dira. Nolanahi ere, eta aipatzen diren ekintza zehatzei dagokienez, honako argibide hauek ematen dira:

- Aplikazioa. Dagoeneko hainbat aplikazio daude bertako elikagaiak eta elikagai ekologikoak herritarrengana hurbiltzeko. Ez da aurreikusten elikagai soberakinak kudeatzeko aplikaziorik behar denik, ez ikuspuntu operatibotik, ez araudiaren ikuspegitik.
- Ekonomia zirkularra eta soberakinak. Aurreko puntuan erantzun da.

- Ekintzaileen edo pertsonen tutoretza. Zerbitzu hori GAZTENEK programak, kudeaketa zentroen zerbitzuak eta sektoreko elkarteek (Biolur) estaltzen dute.
- Kudeaketarako laguntza. Kostuak murrizteko inbertsiorako laguntzen deialdi bat dago. Era berean, ekoizpen ekologikoak zuzeneko laguntzak ditu produktibitate txikiagoa konpentsatzeko.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

Hemen aipatutako neurriak gauzatzen ari dira eta jarraipen konpromisoa dago.

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

Gaur egun BIOLURera bideratzen den urteko dirulaguntza 100.000 euro ingurukoa da.

Gainera, ekoizpen ekologikoan lan egiten duten nekazariari esleitutako laguntza deialdiaren zenbatekoa 450.000 euro ingurukoa da.

8. Tokiko produktua sustatzea, hobari fiskalak egokitzuz.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

8.1. Ekoizpen eta erabilera alorretan, hobari fiskalak aplikatzea proposatzen dugu (tabernak, jatetxeak, zerrategiak, kontserbategiak), tokiko produktua lehiakorragoa izan dadin.

8.2 Tokiko lehengaien erabilera sustatzea (zura, esnekiak, kontserbak, etab.) zerbitzuen eta industriaren sektorean, tokiko lehengaiaren erabileraren gutxieneko ehuneko bat ezarri laguntza/hobaria eskuratzeko. Jantoki publikoetan bezala, obra publikoetan tokiko egurrarekin egin liteke.

8.3. Azken kontsumitzaileak inplikatu lituzkeen neurri gehigarri gisa, ekoizleei hobari bat ematea proposatzen dugu, tokiko produktuaren ekoizpen kostuei (jatorria) eta banaketari (bitartekaria) buruzko informazio xehatua emateko (adibidez, QR baten bidez).

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Aldundia ados dago tokiko produktuak ere sustatzearekin eta hori lortzeko hainbat neurri ezartzearekin. Tokiko produktuak sustatzeko, honako neurri hauek har daitezke: merkatuak eta azokak sentsibilizatzeko, egokitzeko eta bultzatzeko neurriak, tokiko produktuak identifikatzeko, bereizteko eta ziurtatzeko ekimenak, publizitatea, neurri fiskalak eta abar. Neurri horiek abian jartzeko eskumenak administrazioen artean banatzen dira: udalak, Aldundia eta Eusko Jaurlaritza. Eta administrazioetik haratago, eragilean eta beste erakunde batzuen lana ere bada (kontsumitzaileen erakundeak, lehen sektoreko eragileak, tokiko produktuen sustapenean).

Tokiko produktuak sustatzeko neurrietako bat hobari fiskalak egokitzeta da. Eta ideia erabilgarria bada ere, haren aplikazioak eta eraginkortasunak ere zailtasun teknikoak dituzte. Horregatik, egokitzat jotzen da tokiko produktuak sustatzeko modurik eraginkorrena aztertzea: hobari fiskalak, beste laguntza batzuk...

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

Aldundiko Landa Ingurunearen Zuzendaritzak eta Ogasun eta Finantzetako departamentuak konpromisoa hartu dute tokiko produktuak sustatzeko hainbat aukera aztertzeko (hobari fiskalak, laguntza ekonomiko gehigarriak, kontsumitzaileentzako bonuak). Sustapen neurriak ezartzeko eremua oso zabala izan daitekeenez, horrek izugarri zailduko luke haien definizioa. Beraz, lehenengo urratsean, sustapen-neurriak ZIURTATUTAKO den tokiko ekoizpenetan mugatzea planteatzen da, hau da, Eusko Labelaren, Ekologiaren, Integrazioaren, AGBren edo antzekoren baten ziurtapenarekin produzitzeko konpromisoa hartu duten baserrietara.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

Gaia konplexua denez eta Eusko Jaurlaritzaren eta beste erakunde batzuen arteko lankidetzaren beharrezkoa denez, 2024an eta 2025ean egitea proposatzen da azterketa eta kuantifikazio prozesu hori.

Nolanahi ere, neurri horiek EAEn abiarazi den Erreforma Fiskalaren esparruan aztertu beharko lirateke, neurri horietako batzuek fiskalitatearekin zerikusia badute ere.

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

Azterketa eta kuantifikazio lanaren zatirik garrantzitsuenak barne-baliabideekin egingo litzateke. Kanpoko zerbitzu enpresen lana (aholkularitza fiskalak, abokatuak) 100.000 euro ingurukoa da, 2024an eta 2025ean banatuta.

Hobari fiskalen planteamendua bideragarria izango balitz, ezarpenaren kostua (Aldundiak hobari fiskal bat ezarriko lukeena, hau da, Errentaren eta Sozietatearen aitortzearen ordaintzeari utziko liokeena) oso zaila izango litzateke aurreikustea, eta azterketa horren ondorio izango litzateke.

9. Baserri misto profesionala sustatzea.

¿ZER DA EGITEN DEN PROPOSAMENA?

Proposamena da lehen sektorean interesa duten pertsonen erraztea baserria beste jarduera batzuekin uztartzeko aukera.

9.1. Enpresetan lan egiten duten pertsonen hainbat akordio hartu beharko lituzkete, hala nola ordutegia murriztea eta kontziliazioa.

9.2. Prestakuntza zentroetan ikasten duten pertsonen ere akordio horietaz gozatu beharko lukete.

9.3. Laguntza horiek bateragarriak izan beharko lukete kanpoko diru-sarrerekin, hala nola, alarguntasunagatiko pentsioekin, dibertsitate funtzionalagatiko pentsioekin, bekak...

9.4. Proposamen hori garatzeko, beharrezkoa izango litzateke:

Dirulaguntzen helburuen betetze mailaren jarraipena egitea, iruzurra saihesteko.

Baserriarren konpromisoa epe luzera ziurtatzeko araudi egokiak sortzea.

Teknologia berrietara zuzendu nahi duten pertsonen difusio-lan egokia egitea.

ALDUNDIAREN IKUSPEGIA GOMENDIO HONEKIKO

Gipuzkoan, industrian edo beste edozein sektoretan lan egiten duen jende asko dago, eta bere lana baserriko lanarekin bateratzen du. Baina horrek ahalegin handia eskatzen du, eta belaunaldi berriek ez dute gurasoen lan erritmo bera nahi. Beraz, baserriaren jarduerari eutsi nahi bazaio, seme-alabek jaraunspena jasotzen duten unean, ezinbestekoa da beste leku bateko lana eta baserriko lana bateragarri egiteko aukera ematea, eta, horretarako, lanaldi-murrizketa edo malgutasuna eskaintzea.

Beraz, Aldundia ados dago planteamendu horrekin, eta uste du ezinbesteko neurria izango dela Gipuzkoan etorkizunean landa jarduera izaten jarraitzeko.

ZER EGITERA ETA ZER EZ EGITERA KONPROMETITZEN DA ALDUNDIA?

Pertsona batek baserria beste jarduera batekin bateratu ahal izateko, enpresak prest egon behar du lanaldia murrizteko aukera langile horri emateko. Proiektu honek, beraz, enpresaren, langilearen eta administrazioaren arteko akordioa eskatzen du.

Planteamendu hori berritzailea denez, 5 urteko esperimentazioa proposatzen da. Urtero dirulaguntzen deialdi bat egitea bost urtean, proiektu pilotu baten bidez. Laguntzen deialdia enpresari eta baserriar mistoa izateko prest dagoen langileari zuzenduta egongo litzateke.

Helburua urtean 30 langile ingurura iristea da, hau da, 5 urtean 150 baserriar misto profesioletara iristea.

Esperimentazio-fase hau diseinatzerakoan, halaber, aztertuko da ea baserriar misto profesional izan daitezkeen pertsona horien profileen sartuko liratekeen prestakuntza zentroetan ikasten ari diren pertsonak.

Aldundiak programa hori abian jartzeko eta finantzatzeko konpromisoa hartu du.

EPEA: NOIZ GARATZEA AURREIKUSTEN DA?

Programaren diseinua 2023an egingo litzateke. Etorkizuna Eraikizun esparruan egitea aurreikusten da, eta erakundeekin lankidetzan egin nahi da, ko-sorkuntzan parte hartzeko metodologiaren bidez, Orkestra, Deustuko Unibertsitatea, MCC, Gipuzkoako enpresa ordezkariak, baserriarren ordezkariak eta Aldundiko Estrategia eta Sustapen Ekonomikoko arloak arituko dira sorkuntza horretan. Lehenengo deialdia 2024an egingo litzateke, eta proiektu pilotua 2028ra arte luzatuko litzateke. 2027-2028an, betiere proiektu pilotuak arrakasta badu, Europako Nekazaritza Politika Bateratuaren esparruan egiten diren plan estrategikoen esparruan eta finantzaketan txertatuko litzateke.

AURREKONTUA. AURREKONTUA IZANGO DU? NOIZ ETA ZENBAT?

2024-2028. 1,8 milioi euro urteroko deialdian.

